

В. Л. ІВАЩЕНКО

(Київ, Україна)

КОГНІТИВНЕ ТЕРМІНОЗНАВСТВО: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У статті розглянуто основні завдання когнітивного термінознавства як нового напрямку лінгвістичних досліджень, що формується на рубежі ХХ–ХХІ ст., та перспективи вивчення когнітивного потенціалу термінопонять у різних форматах організації наукового знання.

Ключові слова: наукова парадигма, когнітивне термінознавство, формат знання.

На рубежі ХХ–ХХІ ст. у контексті міждисциплінарних зв'язків з'являються наукові розвідки, зорієнтовані на лінгвокогнітивне бачення галузевих термінологій, що є надбанням певного професійного соціуму.

І це не випадково. Сьогодні, як зазначають філософи, відбуваються кардинальні зміни в науковому пізнанні: “природничо-наукова парадигма”, яка містить пошук абсолютної істини, пасивність суб'єкта пізнання, усунення людського чинника з наукового дослідження, змінюється зовсім іншою, “гуманітарною” парадигмою. Стає актуальним питання не тільки, що пізнавати та досліджувати, а й які припустимі межі пізнання, які наслідки та результати матиме це пізнання для людини та світу. Сучасна наука прагне поєднати пошук істини з гуманістичними загальнолюдськими цінностями [9].

Зміна наукових парадигм у методології науки, наголошує А. Самарський, ознаменувалася переходом від принципу лінеарності до нелінійності, що знайшло відображення в медіа-мережевій парадигмі мислення як поєднання зусиль людського мислення й комп'ютерного інтелекту [20]. Класичне поняття *системи*, на думку цього дослідника, як чогось замкненого, що має певні сталі властивості (на якому, власне, й базується чимало традиційних термінологічних класифікацій — В. Л.) у ХХ ст. перестає задовольняти поняттєвий апарат науки, в результаті чого впроваджується концепція відкритої системи, яка руйнує всі уявлення про рівномірну поступову еволюцію світу. Науковці отримали проблему самоорганізації в нелінійних динамічних системах із великою кількістю змінних та зв'язків між ними, що спричинило появу наприкінці ХХ ст. наук про складність — нелінійної динаміки, теорії самоорганізації, синергетики та ін. [Там само]. Сьогодні домінуючим у методології науки стає поняття *мережі*, або *ризому*, як чогось відкритого [21], де переплітаються системна та асистемна організації.

Відтак упроваджується й нова когнітивно-дискурсивна парадигма лінгвістичного знання: виформовуються нові мовознавчі дисципліни — антрополінгвістика, лінгвоконцептологія, когнітивна семантика, фреймова семантика, лінгвосинергетика тощо. Відповідно в галузі термінознавства з кінця 90-х років ХХ ст. поряд із його традиційними підрозділами (загальним, галузевим, типологічним, порівняльним, семасіологічним, ономасіологічним,

історичним, функціональним) формується новий підрозділ — *когнітивне (когнітивно-дискурсивне) термінознавство*, або, як його ще називають, “когнітивно-комунікативне” [15] чи “гносеологічне” [5, с. 207] термінознавство. Зміна наукової парадигми в цій царині лінгвістики вимагає нових підходів до вивчення природи терміна та й загалом будь-якої термінології.

Що ж таке когнітивно-дискурсивне, або когнітивне, термінознавство? Та які завдання стоять перед ним?

Одразу зазначимо, що когнітивне термінознавство, з одного боку, продовжує традиції лінгвоцентричного (терміноцентричного, або класифікаційно-структурного) термінознавства, з другого, — набуває рис, притаманних сучасному етапові наукового пізнання — міждисциплінарність (експансіонізм), відкритість, асистемність, поліпарадигмальність, антропоцентризм, синергетизм. Термінознавство, як неодноразово наголошували фахівці, — це міждисциплінарна галузь знань. Теоретично приймаючи цей постулат, оперуючи ним, структуралістське термінознавство фактично не виходило за межі аналізу мовного знака. Когнітивне ж термінознавство як поліпарадигмальне (передбачає профілювання того самого термінологічного об’єкта дослідження різними дослідницькими парадигмами) значно розширює межі дослідження, розглядає термінологію як відкриту систему, звертає увагу й на асистемні явища, синтезує позиції різних шкіл і напрямів. Відтак одним із завдань когнітивного термінознавства є ширше залучення до аналізу терміноодиниць, процесів формування термінопонять та механізмів терміно- й системотворення міждисциплінарних програм, використання понять, наукових концепцій і методів різних галузей знань. Фахівець-термінолог повинен опановувати не лише мовознавчі та власне предметні дисципліни, а й ті галузі знання, які формують когнітивну науку — когнітивну психологію, філософію, антропологію, нейронауки, логіку, моделювання штучного інтелекту, математичне моделювання, теорію інформації, кібернетику, комп’ютерну науку тощо.

Постулюючи принцип антропоцентризму, когнітивне термінознавство опирається на епістему “суб’єктивні властивості об’єкта наукового пізнання”, розглядаючи термін, як зазначають Л. Алексеева та С. Мішланова, як компонент динамічної моделі мови, який діалектично поєднує в собі стабільну знакову систему та її постійне переосмислення... (цит. за [13, с. 565]). Відтак термін, за переконаннями цих фахівців, можна розглядати як своєрідний корелят ментальної операції, що відбувається в свідомості дослідника, й на підставі цього в терміна можна віднайти суб’єктивні властивості, що репрезентують у цілому суб’єктивний світ його творця. Терміни, з позиції нової (постмодерністської) епістемі гуманітаристики, на відміну від структуралістської, народжуються в дискурсі й формують свій зміст у процесі когніції, і лише пізніше закріплюються або не закріплюються під час писемної фіксації в текстах, а також у словниках, у тезаурусах або термінологічних банках даних, якщо в цьому є практична необхідність [Там само]. Пор. структуралістське визначення терміна в термінознавстві, яке опирається на епістему “об’єктивні властивості об’єкта наукового пізнання”: “Те саме може бути і терміном, і просто словом, і це не наслідок ‘погляду’ або взагалі суб’єктивної реакції на той чи той словесний об’єкт, а наслідок

об'єктивних структурних властивостей і характеристик конкретного об'єкта..." [19, с. 165–166].

У контексті когнітивно-дискурсивної парадигми лінгвістичного знання термін — це засіб отримання, фіксації, зберігання, оброблення, перероблення, трансляції професійних знань і, відповідно, професійного досвіду, "примноження знання" [25, с. 313] та "відкриття нового знання" [5, с. 208] фахівцем у професійній сфері. С. Гриньов-Гриневиц загалом перераховує такі когнітивні функції терміна як одиниці знання / пізнання: інструментальну, дидактичну, інформаційну, евристичну, систематизувальну, моделювальну, діагностичну, прогностичну [Там само, с. 207–213]. Термінологія, на думку А. Ленкова, займає особливе місце в збереженні та передаванні знань, оскільки саме на неї припадає основне інформаційне навантаження, причому різні терміни мають різне інформаційне наповнення [10, с. 24–29]. Саме тому одним із завдань когнітивної термінології є аналіз структури інформаційного простору того чи того термінопоняття. Різні типологічні різновиди термінів кодують інформацію про різні типи мислення, що відповідають різним етапам розвитку людства. Відтак термінолог-когнітолог обов'язково повинен урахувувати всі різновиди інформації, що організовується в нове знання. Обстоюючи ідею когнітивно-інформаційної природи терміна, М. Володіна зазначає, що в цьому контексті особливу увагу, крім власне лінгвістичного знання, варто приділяти явищам горизонтального та вертикального виміру соціального знання, науково-професійній та культурній пам'яті терміна [4, с. 12].

Сучасний розвиток когнітивно-дискурсивного (гносеологічного) термінознавства ми бачимо в дослідженні власне когнітивного потенціалу термінопонять, який можна представити в різних форматах організації наукового знання.

I. Формат *дефініції* (логічного визначення) наукового поняття як одиниці логіки та власне *терміна* як мовної одиниці. Дослідження в контексті такого формату наукових знань передбачає: 1) розгляд, слідом за Н. Слюсарєвою, проблеми когнітивного дисонансу (конфлікту, "боротьби") власне терміна як результату пізнання і дефініції, яка й далі розкриває та деталізує властивості пізнаного [24, с. 74]; 2) відновлення когнітивного балансу знань про досліджуваний науковий об'єкт, який, на думку О. Баксанського, можна здійснити за допомогою таких ментальних операцій: зміни оцінки або самої когнітивної репрезентації та створення суб'єктом наукового пізнання нової оцінки; віднаходження нових елементів та профілів досліджуваного об'єкта, явища; сприйняття лише тієї інформації, яка узгоджується з наявними репрезентаціями об'єкта наукового пізнання, та відкидання суперечливої інформації [1, с. 156]; 3) з'ясування меж наукових понять та формулювань дефініцій; 4) віднаходження логічних помилок у процедурах формулювання наукових понять, де обов'язково враховується професійна компетентність фахівця в тій чи тій галузі знання або термінолога у формулюванні такої дефініції.

II. Формат *ієрархії термінопонять*, що їх на базі професійних знань та досвіду вибудовує суб'єкт пізнання (фахівець-предметник або термінолог). Дослідження в контексті такого формату наукових знань передбачає:

1) організацію наукових термінопонять за рівнями концептуалізації — суперординаційним, пресуперординаційним, базовим, пресубординаційним / спеціалізованим, субординаційним / вузькоспеціалізованим; 2) з'ясування місцеперебування (позиції) суб'єкта наукового пізнання в когнітопросторі того чи того термінолекту, або когнітивної відстані термінолога-дослідника від об'єкта наукового пізнання, тобто залежності “рівня концептуалізації від професійної компетентності спеціаліста, а також від рівня розвитку тієї або тієї галузі знання...” [25, с. 313]; 3) урахування чинника зміни когнітивної відстані, переходу з одного рівня концептуалізації на інший, тобто чинника поглиблення (примноження) знання про той самий об'єкт; 4) дотримання поетапності логічних операцій обмеження (конкретизації), узагальнення, поділу, множення та визначення, задіяних у класифікації термінопонять; 5) поетапний опис-моделювання термінологічної репрезентації такої класифікації як об'єкта наукового пізнання, а також основних процедур мовно-мисленнєвої діяльності, задіяних в операції їх логіко-семантичного визначення; 6) віднаходження логічних помилок у процедурах розроблення ієрархій, класифікаційних типологій наукових термінів.

III. Формат *наукового концепту*, або *концептуальних структур*, як мінімальної макрофрагментів когніції. Дослідження в контексті такого формату наукових знань передбачає: 1) організацію термінопростору за науковими концептами як ключовими, системотворчими термінопоняттями; 2) розмежування ментально-мовної та змістової структур того чи того наукового концепту, наукового поняття й відповідного наукового концепту, типології й топології наукових концептів із позиції не термінолога-спостерігача, а науковця-творця як мовної особистості та наукового співтовариства як особливої мовної спільноти; 3) опис-моделювання архітекτονіки конкретного наукового концепту як структури знань, яка стоїть за терміном, за параметрами внутрішньої топології; опис концептуального апарату окремої галузі знання та опис-моделювання архітекτονіки наукової концептосфери того чи того термінолекту як когнітивної моделі, що є сукупністю концептів, які стоять за термінами, за параметрами зовнішньої топології; 4) вивчення проблеми диференціації лексичної й концептуальної (авторської) багатозначності терміна та застосування її на практиці; 5) опис-моделювання механізмів реконцептуалізації та когнітивне моделювання наукового простору на базі концептуальних метафор.

IV. Формат *наукового тексту*. Дослідження в контексті такого формату наукових знань передбачає: 1) вивчення, слідом за Т. Дроздовою, наукового тексту, що народжується в дискурсі, як засобу фіксації, зберігання й передавання наукової інформації, наукових знань та засобу інтелектуальної комунікації [7, с. 737]; 2) опис-моделювання архітекτονіки наукового тексту з урахуванням рівнів підсвідомого та свідомого, комунікативно-прагматичних, концептуальних, когнітивних основ розподілу текстової інформації, тобто віднаходження тих структур знань, які стоять за текстом [3, с. 178–185; 17, с. 194; 22, с. 204–210; 23, с. 45–53], а також урахування когезії наукового тексту та його зв'язку з іншими науковими текстами (інтертекстуальності) в семіотичному просторі (інфосфері) конкретної науки [7, с. 741]; 3) диферен-

ціацію ментального простору автора-творця наукового тексту і читача-реципієнта, тобто врахування певних обмежень, що накладаються на сприйняття й перероблення наукової інформації з урахуванням фізичних, психічних особливостей фахівця або термінолога-дослідника, рівня фахових знань як адресата, так і адресанта, а також того факту, що ментальні простори можуть накладатися (теорія інтеграції ментальних просторів); 4) інтуїтивне усвідомлення, як зазначає В. Новодранова, нерівноцінності окремих текстових блоків, пов'язаних із обмеженою пропускну властивістю каналу сприйняття, вибірковою увагою, рівнем емоційного стану автора-творця та читача-реципієнта, а також рівнем їх зацікавленості проблематикою наукового дослідження [17, с. 195–196]; розмежування й, відповідно, віднаходження фігури й тла (фонових знань) наукового тексту [Там само, с. 197]; 5) аналіз розподілу текстової інформації за її насиченням термінологічними одиницями (цей рівень задають учасники комунікативного акту), на чому свого часу наголошували В. Новодранова та Е. Скороходько [Там само, с. 197; 22; 23]; 6) дослідження когнітивних функцій терміноодиниць у різних текстах.

V. *Формат наукової епістемі та конкретно-наукових дискурсів*. Дослідження в контексті такого формату наукових знань передбачає: 1) використання понять синергетики у вивченні різноманітних типів наукових текстів і конкретно-наукових дискурсів, ідіостилію науковця, у дослідженнях конкретних ситуацій професійного спілкування [2, с. 39]; 2) пізнання механізмів синергетичної сутності мови науки як складної нерівноважної семіотичної та символічної системи, співенергетичної, за спостереженнями Ф. Бацевича, людині, її свідомості, мисленнєвим процесам, енергіям світу, до яких мова скерована своїми денотативно-референційними механізмами, де мова – це “медіум, споріднений з енергіями пізнання, мислення й енергіями зовнішнього світу, на який скерована пізнавальна діяльність людини” [Там само, с. 41], а отже, й відповідного віднаходження в когнітопросторі тієї чи тієї наукової епістемі ризом (ризоморфних утворень), або самоорганізаційних систем, позбавлених певного смислового “центрування”, асистемних структур, місць концептуального розриву, зокрема неузгодженості в наукових теоріях або ієрархіях понять, коли, скажімо, якийсь фрагмент метапростору фактично неможливо структурувати в знаннєву парадигму через або певне незнання про той чи той фрагмент дійсності, або його відокремленість від інших (одиночність); 3) узгодження, на думку Н. Мішанкіної, наукових теорій між собою через їх когнітивне моделювання [16, с. 8–12]; дослідження того, як відбувається моделювання процесу комунікативного взаємовпливу, які моделі і як здійснюють вплив на процес комунікації [Там само]; 4) віднаходження типових наукових текстів, певної спрямованості фундаментальних досліджень, теорій, концепцій тощо, певного стилю професійного мислення, специфічних комунікативних і ціннісних настанов, типових ситуацій професійного спілкування, а отже, побудова “гносеологічного образу” [5, с. 207; 11] відповідного фрагмента дійсності у форматі наукової картини світу; 5) дослідження функцій терміноодиниць у різних ситуаціях професійного спілкування й підготовки спеціалістів, а також особливостей використання термінів у мовленні та комп’ютерних системах; 6) вивчення

різних форм професійної суспільної свідомості, що корелюють із відповідним видом професійної діяльності та формою думки; віднаходження фрагментів інтегрування, накладання загальнономовного й наукового ментальних просторів та ментального простору одного професійного співтовариства на ментальний простір іншого, а також вивчення специфіки їх взаємодії (теорія інтеграції ментальних просторів); 7) розроблення за вимогою часу, на чому наголошує А. Іленков, систем управління інформацією та ухвалення рішень, автоматизованого оброблення наукової текстової інформації, розроблення автоматизованих систем збирання термінів та опрацювання комп'ютерами великих обсягів наукових текстів, а також розроблення складного програмного забезпечення для розпізнавання термінів, для створення систем оперування термінологією, тобто для створення термінологічних банків даних [10, с. 24–29]. Відтак виникає необхідність у вивченні проблем взаємодії людського й штучного інтелектів та відповідних структур репрезентації знань.

VI. Формат *гносеми*. Дослідження в контексті такого формату наукових знань передбачає: 1) інтроспективне та ретроспективне моделювання процесу “поетапного сходження від фактів, які спостерігаються, до побудови узагальнених теорій через етапи інтерпретації результатів спостереження та їх узагальнення” [1, с. 14–15], а також еволюційного ланцюжка основних етапів історичного розвитку як окремих термінопонять, так і конкретних термінологій (донауковий, протонауковий, науковий [6, с. 10–11]), що відповідають еволюції людського мислення (наївний, ремісницький, науковий типи мислення [26, с. 141]; 2) проектування реконструкції етапів наукового пізнання в його історичному розвитку на процес формування різних типологічних різновидів термінологічних одиниць (номенів, передтермінів, терміноідів, прототермінів, квазітермінів, професіоналізмів тощо [6, с. 86–87]) та різних етапів термінологічної номінації того самого фрагмента наукового пізнання; 3) декодування інформації, закладеної в термінологічній одиниці: про антропну проєкцію світу (індивідуальну та колективну), зокрема про певний рівень професійного мислення та обсяг професійних знань як окремого фахівця, так і професійного соціуму; про ступінь доступу до тих фрагментів дійсності, об'єктів, що пізнаються; про ступінь зацікавленості таким об'єктом на певному історичному зрізі та про стан його вивчення; про парадигму наукових пошуків, проблематику, пов'язану з його дослідженням тощо; 4) аналіз мовно-мисленнєвої діяльності суб'єкта пізнання (науковця-фахівця, термінолога), який, на думку О. Баксанського, зазвичай заздалегідь визначає рамки своєї концепції, налаштовуючи себе на певне “прочитання” фактів, у результаті чого бачить те, що хоче бачити [1, с. 14–15]. Відтак, зазначає О. Кириліна, когнітивне термінознавство не передбачає ніякої “об'єктивності” дослідника. Навпаки, дослідник повинен впливати як на процеси, які він вивчає, так і на їх інтерпретацію [12, с. 67–73]. У цьому аспекті когнітивні функції терміна важливо розглядати в проєкції на професійний індивідуальний та колективний досвід у монокультурній та міжкультурній професійній комунікації.

VII. Формат *фреймів*. Дослідження у контексті такого формату наукових знань передбачає: 1) представлення проблеми наукового знання як процесу пізнання в аспекті кваліфікації дослідника-термінолога як своєрідного фрейму

пізнання, що, за спостереженнями В. Лукова, репрезентує знання попередніх етапів пізнання [14]; 2) моделювання, слідом за О. Розумовським, наукового знання з урахуванням типологічних різновидів Т-фреймів (фреймів-понять, фреймів-констант, фреймів наукових теорій, фреймів наукових парадигм) та використання фреймових структур у методології наукового пізнання [18, с. 20–25]; 3) використання фрейму, за настановою О. Баксанського, як одного з профілів об'єкта наукового дослідження [1, с. 98–102]; 4) урахування механізму рефреймінгу, описаного в дослідженні М. Желтухіна [8, с. 793–794].

Отже, когнітивне (когнітивно-дискурсивне) термінознавство досліджує роль термінологічних одиниць у науковому пізнанні та мисленні, проблему взаємодії мови науки та наукового пізнання, феномен наукового знання, його типологію та форми репрезентації в ментальному просторі фахівця. Власне, вивчення когнітивного потенціалу термінопонять передбачає з'ясування насамперед того, у якому форматі наукового знання воно здійснюватиметься, а відтак і усвідомлення відповідного набору завдань, які стоятимуть перед дослідником. Підсумовуючи досвід наших попередників, ми можемо говорити, що сьогодні в межах когнітивного термінознавства оформляються окремі його підрозділи — *концептуальне термінознавство*, *когнітивно-ономасіологічне термінознавство* та *когнітивно-семасіологічне термінознавство*, аналіз проблематики яких та розроблення програми подальших наукових пошуків вимагає окремого дослідження.

1. Баксанский О. Е. Когнитивные репрезентации: обыденные, социальные, научные. — М., 2009. — 224 с.
2. Бацевич Ф. Духовна синергетика рідної мови. Лінгвофілософські нариси: Монографія. — К., 2009. — 189 с.
3. Белявская Е. Г. Применимо ли понятие концептуализации к тексту? // Горизонты современной лингвистики: Традиции и новаторство: Сб. в честь Е. С. Кубряковой. — М., 2009. — С. 178–185.
4. Володина М. Н. Когнитивно-информационная природа термина (на материале терминологии СМИ). — М., 2000. — 128 с.
5. Гринев-Гриневиц С. В. Терминоведение: Учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений. — М., 2008. — 303 с.
6. Гринев-Гриневиц С. В., Сорокина Э. А., Скопюк Т. Г. Основы антропологической лингвистики (к лексическим основаниям эволюции мышления человека): Учеб. пособ. — М., 2005. — 113 с.
7. Дроздова Т. В. О некоторых проявлениях семиотической природы научного текста // Горизонты современной лингвистики: Традиции и новаторство: Сб. в честь Е. С. Кубряковой. — М., 2009. — С. 736–744.
8. Желтухина М. Р. Суггестивное моделирование в пределах двух фреймов // Горизонты современной лингвистики: Традиции и новаторство: Сб. в честь Е. С. Кубряковой. — М., 2009. — С. 793–805.
9. Зелінська Н. Л. Зміна парадигм у науковому пізнанні // Мультиверсум. Філософський альманах “Публікації Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України 2008 рік” [Ел. ресурс]. — К., 2008. — № 68. — Режим доступу: http://www.filosof.com.ua/Jornel/M_68/Multiversum_68.htm.
10. Гленков А. Термінологія та її роль у представленні знань // Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Серія “Проблеми української термінології”. — 2009. — № 648. — С. 24–29.
11. Кирилина А. В. Когнитивная наука и новая эпистема гуманитарного знания // Горизонты современной лингвистики: Традиции и новаторство: Сб. в честь Е. С. Кубряковой. — М., 2009. — С. 66–75.

12. Козлов Б. И. Возникновение и развитие технических наук: Опыт историко-теоретического исследования. — Л., 1988. — 247 с.
13. Лейчик В. М. Онтологические, когнитивные и прагматические аспекты политического термина // Горизонты современной лингвистики: Традиции и новаторство: Сб. в честь Е. С. Кубряковой. — М., 2009. — С. 651–657.
14. Луков В. А. Проектирование гуманитарного познания // Знание. Понимание. Умение: Эл. журнал. — 2007. — Режим доступа: <http://www.zpu-journal.ru/gumtech/projection/articles/2007/lukov/2/>.
15. Манерко Л. А. Терминоведческая наука XX столетия // Горизонты современной лингвистики: Традиции и новаторство: Сб. в честь Е. С. Кубряковой. — М., 2009. — С. 641–649.
16. Мишанкина Н. А. Ментальное пространство научного текста: метафорические модели // Вестник Томского гос. ун-та. — 2007. — № 297. — С. 8–12.
17. Новодранова В. Ф. Когнитивные основания распределения информации в научном тексте // Горизонты современной лингвистики: Традиции и новаторство: Сб. в честь Е. С. Кубряковой. — М., 2009. — С. 195–198.
18. Разумовский О. С. Инварианты и “фреймы” как объективные феномены и когнитивные конструкции // Философия науки. — 2000. — № 2 (8). — С. 20–25.
19. Реформатский А. Мысли о терминологии (текст подготовила А. Суперанская) // Современные проблемы русской терминологии / Отв. ред. В. П. Даниленко. — М., 1986. — С. 163–198.
20. Самарський А. Ю. Нелінійне мислення. Медіа-мережева парадигма // Мультиверсум. Філософський альманах “Публікації Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України 2008 рік” [Ел. ресурс]. — К., 2008. — № 72. — Режим доступу: http://www.filosof.com.ua/Jornel/M_72/Multiversum_72.htm.
21. Самарський А. Ю. Опозиція лінійного і нелінійного мислення в методології сучасної науки // Мультиверсум. Філософський альманах “Публікації Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України 2008 рік” [Ел. ресурс]. — К., 2008. — № 69. — Режим доступу: http://www.filosof.com.ua/Jornel/M_69/Multiversum_69.htm.
22. Скороходько Е. Ф. Неоніми в когнітивній та комунікативній структурі наукового тексту // Мовознавство. — 2004. — № 1. — С. 45–53.
23. Скороходько Е. Ф. Термін як репрезентант комунікативної стратегії побудови наукового тексту // Мовні і концептуальні картини світу: Зб. наук. пр. — К., 2002. — № 6. — Кн. 2. — С. 204–210.
24. Слюсарева Н. А. Терминология лингвистики и метаязыковая функция языка // Вопросы языкознания. — 1979. — Вып. 4. — С. 69–76.
25. Novodranova V. Категория противопоставления и её языковое выражение (на материале медицинской терминологии) // Language and culture: establishing foundations for anthropological linguistics / Edited by S. Grinev-Griniewicz, S. M. Raub, P. Thomas. — Białystok, 2004. — Vol. 1. — P. 313–318.
26. Sorokina E. Динамика развития взглядов на смысл слова // Language and culture: establishing foundations for anthropological linguistics / Edited by S. Grinev-Griniewicz, S. M. Raub, P. Thomas. — Białystok, 2004. — Vol. 1. — P. 129–148.

V. Ivashchenko

COGNITIVE TERMINOLOGY IN MODERN PARADIGM OF LINGUISTIC KNOWLEDGE

The article observes main tasks of the cognitive terminology as a new stream of linguistic researches forming on the verge of XX–XXI centuries and perspectives of learning of cognitive term notion potential in different formats of organization of knowledge.

Key words: scientific paradigm, cognitive (cognitive-discurs, cognitive-communication gnoseological) terminology, format of knowledge.